

Vlivy jednotlivých kalkulačních položek na výslednou cenu vodného a stočného ve Svazku VaK Blansko v roce 2018

A) ÚVOD DO PROBLEMATIKY KALKULACÍ

Kalkulací se rozumí vyčíslení nákladů a výnosů na kalkulační jednici, kterou je ve VAS a Svazku VaK Blansko voda dodaná k fakturaci (vodné), resp. voda odvedená k fakturaci (stočné).

Náklady se obecně dají rozdělit na náklady *přímé* (jednicové) a *nepřímé* (režijní). Přímý náklad je takový, který lze jednoznačně přiřadit na konkrétní kalkulační jednici (mzda dělníků, spotřeba elektrické energie na výrobu a dodávku pitné vody, dodavatelská oprava infrastruktury,...). Nepřímý náklad je potom ten, který takto jednoznačně definovat nelze, a který se kalkulace dostává procesem zvaným *rozpouštění* (náklady na vrcholový i střední management, obchodní a ekonomický úsek,...)

Cena vodného a stočného spadá do kategorie *věcně usměřovaných cen*. To znamená, že výslednou cenu vodného a stočného nesmí ovlivnit žádné *nedaňové náklady* (dary, pokuty a penále, náklady na reprezentaci, pohoštění,...) ani žádné *nekalkulovatelné náklady* (odpis pohledávek,...). Dále – *vnitropodnikové náklady* (osobní náklady vodárenských dělníků, náklady na dopravu a mechanizaci, náklady na laboratorní rozborů,...) musí do kalkulace vstupovat pouze v nákladových, tj. *bezziskových cenách* (nelze ocenit např. práci dělníka jinou částkou, než která mu skutečně byla vyplacena ve mzdě). A nakonec – v kalkulaci vodného a stočného může být dosaženo maximálně tzv. *přiměřeného zisku*, který v podmínkách naší divize dosahuje do 3,5%.

B) OBJASNĚNÍ POJMŮ

Voda dodaná k fakturaci (vodné) – množství vody dodané (nikoliv fakturované) do odběrného místa za období od 1.1. do 31.12. daného roku.

Voda odvedená k fakturaci (stočné) – množství vody odvedené (nikoliv fakturované) z odběrného místa za období od 1.1. do 31.12. daného roku.

Nákladová cena – cena bez zisku, tj. cena, za kterou skutečně stojí „vyrobit a dodat“ nebo „odvést a vyčistit“ 1m³ vodného, resp. stočného. Vypočte se jako podíl celkových nákladů a celkového objemu vody dodané/odvedené k fakturaci.

Prodejní cena – cena vč. zisku, za kterou je prodávána konečnému zákazníkovi. Uvedena je vždy cena bez DPH (o kterou bude cena pro neplátce daně - v příštím roce o 15% - vyšší).

C) KALKULAČNÍ POLOŽKY VODNÉHO A JEJICH VLIV NA CENU

Pro rok 2018 je kalkulováno s náklady 119.446,2 tis. Kč, plánovaným množstvím vody dodané k fakturaci ve výši 2.950 tis. m³, nákladovou cenou vodného ve výši 40,49 Kč/m³, prodejní cenou vodného ve výši 41,87 Kč/m³ a dosaženým ziskem ve výši 4.070,3 tis. Kč, resp. 1,38 Kč/m³ (tj. 3,41%).

1. Přímý materiál – náklad přímý

Patří sem:

- a. chemikálie – chemikálie na úpravu pitných vod (chlornan sodný, plynný chlor)
- b. surová voda – poplatky placené povodí Moravy za odebranou neupravenou vodu z nadzemních zdrojů (v současné době VAS, divize Boskovice nevyužívá těchto zdrojů)
- c. podzemní voda – poplatky odváděné státu za vyrobenou vodu z podzemních zdrojů (v současné době kryjí 100% vody vyrobené, poplatek se aktuálně platí ve výši 2,- Kč/m³ vyrobené vody)
- d. převzatá voda – voda upravená a nakoupená od cizích subjektů (v současné době pravidelně pouze společný vodovod Malá Lhota – Lubě.)

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 9.345 tis. Kč (tj. **7,82 %** celkových nákladů), což činí **3,17 Kč/m³** z nákladové ceny.

2. Přímé mzdy a pojištění – náklad přímý

Jedná se o mzdu, sociální a zdravotní pojištění „vodáků“, kteří se podílí na provozování a údržbě infrastrukturního majetku pouze v té či oné jedné konkrétní obci.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 1.575 tis. Kč (tj. **1,32%** celkových nákladů), což činí **0,53 Kč/m³** z nákladové ceny.

3. Nájemné infrastruktury - náklad přímý

Jde o platbu zaplacenou nájemcem (VAS) Svazku VaK za provozování vodohospodářské infrastruktury.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 26.028 tis. Kč (tj. **21,79%** celkových nákladů), což činí **8,82 Kč/m³** z nákladové ceny.

4. Dodavatelská oprava a údržba infrastruktury – náklad přímý

Náklady na externí (dodavatelskou) opravu a údržbu infrastruktury, vč. opravy a údržby čerpadel.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 9.000 tis. Kč (tj. **7,53%** celkových nákladů), což činí **3,05 Kč/m³** z nákladové ceny.

5. Vnitropodniková oprava a údržba infrastruktury – náklad přímý

Náklady na interní (vnitropodnikovou) opravu, údržbu a provozování infrastruktury. Skládá se z nákladů na mzdu a pojištění montérů vodovodů a kanalizací, nákladů na osobní dopravu, nákladní dopravu a mechanizaci (bagry, sacokanalizační vozy,...) a nákladů na spotřebu materiálu potřebného k provedení takovéto interní opravy či údržby.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 33.960,2 tis. Kč (tj. **28,43%** celkových nákladů), což činí **11,51 Kč/m³** z nákladové ceny.

6. Spotřeba elektrické energie a plynu – náklad přímý

Jde o náklady na výrobu a dodávku pitné vody a současně také o náklady na osvětlení a vytápění vodárenských objektů (čerpací stanice, vodojemy, úpravní vody,...)

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 8.170 tis. Kč (tj. **6,84 %** celkových nákladů), což činí **2,77 Kč/m³** z nákladové ceny.

7. Vodoměry – náklad přímý

Náklady na opravu, repasi a výměnu vodoměrů.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 2.200 tis. Kč (tj. **1,84%** celkových nákladů), což činí **0,75 Kč/m³** z nákladové ceny.

8. Dispečink – náklad přímý

Náklady na vodárenský dispečink, který sleduje a řídí dodávku vody do jednotlivých objektů.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 4.600 tis. Kč (tj. **3,85%** celkových nákladů), což činí **1,56 Kč/m³** z nákladové ceny.

9. Laboratorní rozbory – náklad přímý

Náklady na laboratorní rozbory pitných vod (zdrojů i rozvodných sítí)

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 3.450 tis. Kč (tj. **2,89%** celkových nákladů), což činí **1,17 Kč/m³** z nákladové ceny.

10. Ostatní přímé náklady – náklad přímý

Jedná se o „zbytek“ přímých nákladů, které nejsou specificky uvedeny výše. Patří sem mj. náklady na telefony (na infrastrukturních objektech), na přenosy dat (z vodárenských objektů na dispečink), na pravidelné revize zdvihacích zařízení a chloroven, odpisy majetku VAS umístěného přímo na některém infrastrukturním objektu, apod.

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 1.158 tis. Kč (tj. **0,87%** celkových nákladů), což činí **0,39 Kč/m³** z nákladové ceny.

11. Režijní (nepřímé) náklady

Jak již bylo uvedeno, jedná se o náklady, které nelze jednoznačně přiřadit konkrétní obci (Svazku).

Lze je rozdělit na:

- *výrobní režie* – náklady nepřímo spojené s provozováním infrastruktury (zejména náklady na výrobní úsek společnosti, na útvar energetika, útvar investic, útvar BOZP a PO, útvar technologa pitných vod a náklady vedoucích a mistrů provozů vodovodů a dopravy, vč. nákladů na provozní budovy, ve kterých sídlí)

- *správní režie* – náklady nepřímo spojené s chodem celé společnosti (náklady ředitelského úseku společnosti, obchodního a ekonomického úseku, vč. nákladů na správní budovu, ve které sídlí)

- *zásobovací režie* – náklady spojené s nákupem, skladováním a výdejem materiálu (náklady skladníků a vedoucího zásobování, vč. nákladů na budovy skladů).

Rozvrhovou základnou pro rozpouštění výrobní a správní režie jsou přímé mzdy všech montérů a vodáků. Rozvrhovou základnou pro rozpouštění zásobovací režie je spotřeba materiálu.

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 22.260 tis. Kč (tj. **18,64%** celkových nákladů), což činí **7,54 Kč/m³** z nákladové ceny.

12. Jiné výnosy mimo vodného

Jde zejména o výnosy kalkulace z prodeje tzv. vody předané, tj. vody, kterou prodává VAS přímo jiným, cizím subjektům (Knínice, Rájec-Jestřebí, Velké Opatovice, Sloup a Protivanovsko).

Celkové plánované tržby z této kalkulační položky činí 2.300 tis. Kč (tj. **-1,93%** celkových nákladů), což činí snížení o **0,78 Kč/m³** nákladové ceny.

13. Hospodářský výsledek z kalkulace (zisk/ztráta)

Vyčíslení zisku, příp. ztráty dosažené v kalkulaci vodného. Může být vyčíslen v Kč (resp. tis. Kč) jako rozdíl mezi výnosy a náklady, příp. mírou zisku jako podíl zisku na celkových nákladech (příp. x 100%) nebo vztažen na 1m³ vody dodané k fakturaci a počítán jako rozdíl mezi prodejní a nákladovou cenou.

D) KALKULAČNÍ POLOŽKY STOČNÉHO A JEJICH VLIV NA CENU

Pro rok 2018 je kalkulováno s náklady 107.549,1 tis. Kč, plánovaným množstvím vody odvedené k fakturaci ve výši 2.630 tis. m³, nákladovou cenou stočného ve výši 40,89 Kč/m³, prodejní cenou stočného ve výši 42,31 Kč/m³ a dosaženým ziskem ve výši 3.726,2 tis. Kč, resp. 1,42 Kč/m³ (tj. 3,46%).

Pokud není uvedeno jinak, je obsahová náplň jednotlivých kalkulačních položek stejná jako na vodném.

1. Přímý materiál

Chemikáliemi se rozumí chemikálie na úpravu odpadních vod (srážedla prefloc, sokofloc) a namísto vody převzaté je zde tzv. voda vyčištěná, což jsou náklady na vyčištění odpadní vody na cizích čistírnách odpadních vod (ČOV, v současné době část kanalizace Letovice – ČOV Tylex a obec Lipůvka – ČOV Modřany).

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 6.300 tis. Kč (tj. **5,86%** celkových nákladů), což činí **2,40 Kč/m³** z nákladové ceny.

2. Přímé mzdy a pojištění

Na rozdíl od vodovodů (vodného), na kanalizacích, resp. ČOV nejsou žádní jednicoví pracovníci, kteří by pracovali pouze a jedině pro jedinou obec, takže plán těchto přímých mezd a pojištění je nulový. Mzda a pojištění montérů kanalizací a ČOV je (stejně jako na vodném) součástí nákladů na vnitropodnikovou opravu, údržbu a provozování infrastruktury.

3. Nájemné infrastruktury

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 44.677,1 tis. Kč (tj. **41,54%** celkových nákladů), což činí **16,99 Kč/m³** z nákladové ceny.

4. Dodavatelská oprava a údržba infrastruktury

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 5.500 tis. Kč (tj. **5,11%** celkových nákladů), což činí **2,09 Kč/m³** z nákladové ceny.

5. Vnitropodniková oprava, údržba a provozování infrastruktury

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 18.617 tis. Kč (tj. **17,31%** celkových nákladů), což činí **7,08 Kč/m³** z nákladové ceny.

6. Spotřeba elektrické energie a plynu

Jde o náklady na odvádění a čištění odpadní vody a současně také o náklady na osvětlení a vytápění vodárenských objektů (kanalizační čerpací stanice, ČOV,...)

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 8.225 tis. Kč (tj. **7,65%** celkových nákladů), což činí **3,13 Kč/m³** z nákladové ceny.

7. Likvidace odpadů – náklad přímý

Jedná se o náklady na odvoz a uložení zejména odpadů vzniklých při čištění odpadní vody na ČOV (tuky, písky, shrabky).

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 3.600 tis. Kč (tj. **3,35 %** celkových nákladů), což činí **1,37 Kč/m³** z nákladové ceny.

8. Dispečink

Náklady na vodárenský dispečink, který sleduje a příp. řídí odvádění a čištění odpadní vody.

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 1.680 tis. Kč (tj. **1,56%** celkových nákladů), což činí **0,64 Kč/m³** z nákladové ceny.

9. Laboratorní rozbory

Náklady na laboratorní rozbory odpadních vod, kalů a sušiny (na kanalizacích i ČOV)

Celkové plánované náklady na tuto kalkulační položku činí 1.680 tis. Kč (tj. **1,56%** celkových nákladů), což činí **0,64 Kč/m³** z nákladové ceny.

10. Ostatní přímé náklady

Kromě nákladů stejných jako na vodném sem navíc patří i poplatky za vypouštění odpadních vod, což je jakási forma daně placená státu při překročení limitních ukazatelů. Díky rekonstrukcím a výstavbám nových ČOV se tyto náklady přes zpříšňující se ukazatele pravidelně snižují.

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 1.110 tis. Kč (tj. **1,04%** celkových nákladů), což činí **0,42 Kč/m³** z nákladové ceny.

11. Režijní (nepřímé) náklady

Celkové plánované náklady na tyto kalkulační položky činí 16.310 tis. Kč (tj. **15,17%** celkových nákladů), což činí **6,20 Kč/m³** z nákladové ceny.

12. Jiné výnosy mimo stočného

Jde o jiné o tržby kalkulace než tržby z fakturace stočného. V tomto konkrétním případě zejména o fakturaci nadměrného znečištění odpadní vody Nemocnici Blansko.

Celkové plánované tržby z této kalkulační položky činí 250 tis. Kč (tj. **-0,23%** celkových nákladů), což činí snížení o **0,09 Kč/m³** nákladové ceny.

13. Hospodářský výsledek z kalkulace (zisk/ztráta)

Vyčíslení zisku, příp. ztráty dosažené v kalkulaci stočného. Může být vyčíslen v Kč (resp. tis. Kč) jako rozdíl mezi výnosy a náklady, příp. mírou zisku jako podíl zisku na celkových nákladech (příp. x 100%) nebo vztažen na 1m³ vody odvedené k fakturaci a počítán jako rozdíl mezi prodejní a nákladovou cenou.

Datum: 16. 11. 2017

Vypracoval: Viktor Sedlák, obchodně-ekonomický náměstek